

ת"פ 35790/01/14 - פרקליטות מחוז ירושלים פלילי נגד מוחמד חמאד, מ.ח. אנרגיה בע"מ

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 35790-01-14 פרקליטות מחוז ירושלים פלילי נ' חמאד ואח'
בפני כב' השופט ד"ר עמי קובו, סגן הנשיאה

בעניין: פרקליטות מחוז ירושלים פלילי

המאשימה

נגד

1. מוחמד חמאד

2. מ.ח. אנרגיה בע"מ

הנאשמים

ב"כ המאשימה: עו"ד ג'ני אבני

ב"כ הנאשמים: עוה"ד וסים דכוור ודימטרי ברנשטיין

הכרעת דין

כללי

1. תיק זה עניינו הסכם עד מדינה אשר נחתם בין המאשימה לבין הנאשם. על פי ההסכם היה על הנאשם, בין היתר, להעיד במשפטם של רפי ויוסי סיטבון (להלן: "התיק נגד סיטבון ואחרים") ולמסור בעדותו את הדברים אותם מסר בחקירותיו הרבות במשטרה. ברם, טרם מסירת עדותו כאמור, עת הגיע לפגישת הכנה לעדות עם הפרקליט המטפל, מסר הנאשם פרטים חדשים אשר לא נאמרו על ידו בחקירותיו במשטרה. כמו כן טען כי מצא מסמך המשמיט את הקרקע תחת עדותו באשר לחשבוניות אשר לגביהן העיד במשטרה כי הן פיקטיביות.
 2. בעקבות דברים אלו נגבתה מהנאשם עדות נוספת על ידי המשטרה, שם חזר על הדברים שמסר לפרקליט המטפל. בעקבות השינוי בגרסתו נדרש ע"י המאשימה לעבור בדיקת פוליגרף, אך הנאשם סירב על פי ייעוץ שקיבל מבא כוחו דאז. בהמשך לאמור, העיד הנאשם בבית המשפט המחוזי במשפט אשר התנהל נגד סיטבון ואחרים, וחזר על גרסתו החדשה.
 3. על סמך דברים אלו, נערך לנאשם שימוע שבסופו הוחלט על ידי פרקליט המחוז לבטל את הסכם עד המדינה בשל הפרת תנאי ההסכם, וכן להגיש נגד הנאשם כתב אישום המייחס לו את העבירות בהם הודה במסגרת חקירותיו במשטרה.
 4. כתב האישום מייחס לנאשם את העבירות הבאות:
- א. פעל במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס שאותו אדם חב בו

ובנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 117(ב1) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן: "החוק"), ביחד עם סעיף 117(ב2)(3) לחוק.

ב. **רישום כוזב במסמכי תאגיד**, עבירה לפי סעיף 423 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

ג. **ניכוי מס תשומות מבלי שיש לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק בכוונה להתחמק או להשתמש מתשלום מס ובנסיבות מחמירות**, עבירה לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק ביחד עם סעיף 17(ב2)(3) לחוק (עשרות עבירות).

ד. **הוצאת חשבוניות מבלי לבצע עסקה**, עבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק ביחד עם סעיף 117(ב2)(3) לחוק (עשרות עבירות).

ה. **מסירת דוחות כוזבים**, עבירה לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק ביחד עם סעיף 117(ב2)(3) לחוק (עשרות עבירות).

ו. **פנקסים כוזבים**, עבירה לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק.

ז. **מסירת ידיעות לא נכונות ללא הצדק סביר**, עבירה לפי סעיף 217 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] תשכ"א-1961.

באישום השני הואשם הנאשם בעבירה של **פעולה ברכוש אסור**, לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000.

5. בתשובה לאישום טען הנאשם כי לא היה מקום להגיש נגדו את כתב האישום מאחר שלא הפר את ההסכם. לחלופין טען הנאשם כי גם אם הייתה הפרה כלשהי, לא היה מקום לנקוט נגדו סנקציה כה חמורה וזאת מאחר שעומדת לו הגנה מן הצדק נוכח כשלים בהליך ובפרט משום שלא חזר בו מכל עדותו אלא רק מחלק קטן ממנה אשר משליך על סכום קטן באופן יחסי מסך כל הפרשה. על כן לטענתו, צריכה היתה להיות הסנקציה חלקית אף היא.

6. הנאשם לא חלק על נכונות האמור בכתב האישום, אלא עתר לבטלו בטענת הגנה מן הצדק.

פרק א' - האם מעשיו של הנאשם עולים כדי הפרת הסכם עד המדינה?

טענות המאשימה

7. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד ג'ני אבני, הנאשם הפר את התחייבותיו במסגרת הסכם עד המדינה שנחתם עמו. הן לקראת עדותו והן במהלך עדותו, שינה את גרסתו בפרטים מהותיים בעיקר ביחס לעדות שמסר לגבי יוסי סיטבון אשר נקשר, מבחינה ראייתית, למיוחס לו על ידי הודעות הנאשם באשר לקבלת חשבוניות פיקטיביות. שינוי גרסתו של הנאשם בא לידי ביטוי, לגרסת המאשימה, בפרט בנקודות הבאות:

א. בעוד שבעת החקירה מסר הנאשם כי סיפק שתי חשבוניות מס פיקטיביות ישירות ליוסי סיטבון, טען בבית המשפט כי **יתכן שהחשבוניות סופקו כנגד סחורה, ומשכך מתחזקת טענתו של סיטבון לפיה הוא לא ידע שהנאשם סיפק לדוד דדוש (להלן: "דדוש") חשבוניות פיקטיביות והכל נעשה מאחורי גבו**. בהמשך לדברים אלו **מסר הנאשם מסמך חדש** (שלושה דפי נייר) שלדבריו נמצא על ידו במשאת שלו שעה שמכר אותה ב - 2007. ברם, הנאשם לא הצליח לספק הסבר לגבי הקשר בין

המסמכים ובין שינוי הגרסה ואף לא הצליח ליישב טענתו עם המועד בו נמכרה המשאית או עם מועד סיום החקירה, שכן בשנת 2007 עדיין נחקר הנאשם ועל כן יכול היה להציג את המסמכים בזמן אמת למשטרה ולא עשה כן.

ב. בעוד שבזמן החקירה מסר הנאשם כי דדוש לא הסביר לו מדוע הוא זקוק לחשבוניות הפיקטיביות, טען בבית המשפט כי **דדוש אמר לו שהוא זקוק לחשבוניות משום שיש לו מקור זול יותר לדלק.**

ג. בעוד שבזמן החקירה מסר הנאשם כי בשנת 2005 התקיימה פגישה עם דדוש ואהוד זקן (להלן: **"זקן"**) בה סוכם כי היה ותתנהל חקירה יאמרו שזקן פרט את השקים שנרשמו על שם הנאשם והעביר את הכסף לדדוש שיעבירם לספקים של הנאשם, הרי במשפט טען הנאשם כי **זקן כלל לא היה צד לסיכום זה וכי למעשה זקן העביר את הכסף לדדוש כדי לשלם לספקים של דדוש.** חשיבות סתירה זו בגרסת הנאשם הינה מאחר שגרסתו של יוסי סיטבון הינה כי דדוש רכש דלק ב"שחור" מבלי שיוסי סיטבון ידע על כך וגרם לו לחשוב כי הנאשם הוא ספק דלק של החברה (כאשר בפועל סיפק הנאשם חשבוניות בלבד).

ד. כמו כן **הוסיף הנאשם וסיפר סיפור אשר לא בא לו כל זכר במשך כל חקירותיו במשטרה,** לפיו **היה עד לאירוע** בו דדוש הגיע למשרדי י.ד. בניהו עם עבריינים ממשפחת פשע מוכרת, שהגיעו בג'יפים מפוארים מלווים בשומרי ראש. **לדבריו התפתח אירוע, בו יוסי סיטבון הוכה על ידי אותם עבריינים ואז רפי סיטבון וזקן הגיעו למקום ושלפו אקדחים. אחר כך השתלטו העבריינים, אשר פעלו מטעם דדוש, על החברה.** אירוע זה תומך בטענה של יוסי ורפי סיטבון שהיה סכסוך אלים בינם לבין דדוש במהלכו ניסה דדוש להשתלט על חברת י.ד. בניהו בעזרת עבריינים. בעדותו בבית המשפט המשיך והרחיב הנאשם בפרטים נוספים אשר **לא** הוזכרו על ידו קודם לכן.

8. בנוסף, משהובא לידיעתו של הפרקליט המטפל כי הנאשם משנה גרסתו, דרש ממנו הפרקליט לבצע בדיקת פולגרף אשר, לטענת המאשימה, הינה חלק מתנאי הסכם עד המדינה אשר נחתם עמו על אף שלא נכתב באופן מפורש בהסכם. תנאי זה נלמד לטענת המדינה, מתוך האמור בהסכם לפיו **"הנאשם מתחייב לשתף פעולה עם המדינה ולסייע לה בביצוע פעולות חקירה ככל שידרש לרבות: הקלטות, הצבעות, השגת מסמכים וכל פעולה אחרת אשר תידרש על ידי צוות החוקרים"**. אולם הנאשם אשר תחילה הסכים לבצע את הבדיקה, סירב בהמשך לעשות כן, בעצת עורך דינו. לטענת המאשימה סירובו של הנאשם לבצע את בדיקת הפולגרף כאמור עולה כדי הפרה של ההסכם ובעיקר של סעיף 3 להסכם כאמור לעיל. המאשימה עוד טוענת כי על פי הנחיית היועץ המשפטי באשר להסכמי עד מדינה הרשימה המופיעה בהסכם אינה סגורה ואין לפרש את ההנחיה כקובעת שאם פעולה קונקרטיה אינה מופיעה בה - יוכל עד מדינה לטעון שאינו חייב לבצעה.

9. כמו כן נטען על ידי המאשימה כי בניגוד לנטען על ידי הנאשם, לא היה מעורב כל שיקול זר או בלתי ענייני אשר הוביל להחלטת המדינה לבטל את ההסכם. כמו כן לא היה כל ניסיון מצד הפרקליט המטפל להכשיל את הנאשם כדי להביא לביטול הסכם עד המדינה עמו, וודאי שלא היה לו כל אינטרס לעשות כן. ההיפך הוא הנכון, מתוך מוצגים ת/20, ת/21, עד ת/41 עולה כי הפרקליט המטפל עשה ניסיונות חוזרים ונשנים לאפשר לנאשם להסביר את השינוי בגרסתו ולהבהיר האם השינויים נעוצים בחשש מאיום או לחץ אשר הופעל עליו.

10. על כן, לטענת המאשימה, משהפר הנאשם את ההסכם שנחתם עמו, הייתה המאשימה מוסמכת לבטל את

ההסכם ולהגיש נגד הנאשם כתב אישום בגין העבירות המיוחסות לו. לפיכך, יש לטענת המאשימה לדחות את טענת ההגנה מן הצדק של הנאשם, ומשהודה הנאשם בכל העבירות המיוחסות לו, יש להרשיעו בדיון.

טענות ההגנה

11. לטענת ב"כ הנאשם, עוה"ד וסים דכוור ואיתי בן נון, **הנאשם לא הפר את תנאי ההסכם**, ראשית משום **שלא חזר בו מדבריו**, שכן השוני עליו מצביעה המאשימה הינו בפרטים נלווים שניתן שלא לדייק לגביהם במיוחד נוכח העובדה שהמדובר בפרשה מורכבת וסבוכה בה נדרש הנאשם לזכור אלפי פרטים בחלוף שנים לאחר התרחשותם וזאת מבלי שניתנה לו האפשרות לרענן את זיכרונו. שנית, משום שבהעדר רישום מפורש בהסכם לפיו הנאשם מחויב לבצע פולגרף - **סירובו לבצע פולגרף אינו נחשב להפרה**.

12. ההגנה עוד טענה כי מהתנהגותו של הפרקליט המטפל לאורך כל הדרך ניתן ללמוד בפירוש על התנהגות לא נאותה אשר נבעה ממניעים פסולים ואשר הביאה בסופו של יום לקבלת ההחלטה לבטל את הסכם עד המדינה ללא כל הצדקה. כך למשל, לא אפשר הפרקליט המטפל לנאשם לעיין בהודעותיו טרם עדותו בבית המשפט, על אף שזה חזר וביקש ממנו לעשות כן. כמו כן לאורך עדותו של העד נראה בבירור כי הפרקליט המטפל נוהג בנאשם כבעד שאינו רצוי, מנסה להכשילו ולהציגו כמי שתאם גרסה עם אחרים.

13. לגרסת ההגנה ההסברים לשינוי בגרסתו של הנאשם הינם כדלקמן:

א. באשר לסוגיה הראשונה אותה מעלה המאשימה לפיה נמסרו חשבוניות פיקטיביות לסיטבון - לדברי ההגנה בשום מקום בהודעות הנאשם לא אומר הנאשם כי הוא מסר באופן אישי ליוסי סיטבון ישירות חשבוניות פיקטיביות. מה גם שעל פי הדברים שנמסרו, המזכירה שרונה התקשרה לנאשם וביקשה ממנו להשלים חשבונית חסרה ולא חשבונית פיקטיבית. בנוסף לא ברור מה הקשר בין שרונה לבין סיטבון. לטענת ההגנה הנאשם הסביר באופן ברור את גרסתו גם בעדויות וגם בהמשך. כמו כן, לטענת ההגנה, הנאשם מצא את המסמך במשאיתו שעה שפינה אותה לצורך מכירתה. במסמך זה יש כדי לעלות ספקות בנוגע לדברים שמסר בהודעותיו. מיד כשנשאל על כך על ידי הפרקליט המטפל, הוא המציא את המסמך לחוקריו. טענת הנאשם בדבר מציאת המסמכים לא נבדקה עם אחיו ועם רוכש הרכב. בדיקת הפרקליט את רישומי הבעלות של המשאית אינה מוכיחה דבר שכן על פי חוק משאית דלק חייבת להיות בבעלות חברת הובלות גם אם הבעלים האמיתי הוא אינו מי שרשום ברישיון הרכב.

ב. באשר לסוגיה השנייה, בשאלה אם הנאשם ידע לשם מה צריך דדוש את החשבוניות הפיקטיביות - לטענת ההגנה, תחילה התייחס הנאשם לשנת 2005 ודבריו נאמרו נכון לאותה תקופה. אולם מאוחר יותר דדוש סיפר לו שמדובר ב"כיסוי" לסחורה ולנקודת הזמן הזו לא התייחסה המאשימה. על כן לא מדובר בסתירה כלל.

ג. באשר לסוגיה השלישית, לפיה דיבר הנאשם על ספקים של דדוש ולא על ספקים שלו - לדברי ההגנה, ברור כי מלכתחילה דיבר הנאשם על הספקים של דדוש שכן הנאשם מדבר על דדוש בגוף ראשון, כלומר ציטט מה שדדוש אמר לו ומכאן שלא חזר בו מדבריו במשטרה.

ד. באשר לסוגיה הרביעית, לפיה היה אירוע אלים בין דדוש לסיטבון - לטענת ההגנה לאורך כל עדויותיו נשאל שאלות שאינן קשורות כלל לאותו סכסוך. כשהיה הנאשם אצל הפרקליט המטפל ונשאל על ידו לגבי הסכסוך, סיפר את הדברים.

עדות הנאשם בהליך הנוכחי - וההסברים לסתירות

14. במסגרת פרשת הגנה בהליך שהתקיים בתיק דנן העיד הנאשם במטרה להסביר את נושא הסתירות בעדותו. הנאשם מסר בעדותו, במסגרת חקירה ראשית, כי הגיע לפגישת ריענון, שם נאמר לו ע"י הפרקליט המטפל שהם "מתמקדים בפרשה על הסיטבוניס", בתגובה הוא אמר לתובע כי "מה שהיה הוא מסר" ושעל הסיטבוניס לא חקרו אותו. בהמשך לדברים אלו הפרקליט שלח אותו לפולגרף. באותה פגישה אמר לפרקליט כי לא סיפק ליוסי סיטבון חשבוניות פיקטיביות אלא סחורה כנגד החשבוניות. לטענתו זה גם מה שאמר ביחס לשתי החשבוניות של מיליון וחצי ואין סתירה בין הדברים (עמ' 22). טען כי מצא חומר במשאית, מדובר בדף שמתייחס לאספקה עבור י.ד. בניהו, הראה את זה לפרקליט ואז הפרקליט אמר שהוא מכריז עליו עד עוין ושלא חוקר כדי שיחקרו אותו. בנוסף סיפר כי בנושא זהות הספקים בעימות עם זקן מסר שמדובר על ספקים של דדוש, ולא סיפר על הסכסוך אליו היה עד מאחר ולא שאלו אותו על הנושא. סירב לפולגרף כי נפגע (עמ' 23). ביקש מהתובע לראות את העדויות לפני שמעיד בבית משפט אולם התובע סרב ואמר לו "אתה יודע את החומר". טען כי בעשרים החקירות במשטרה נשאל בעיקר על דדוש (עמ' 24).

15. במסגרת חקירתו הנגדית טען הנאשם כי הוא לא נתן לסיטבון פיזית את החשבוניות. המזכירה התקשרה אליו ואמרה שחסרות שתי חשבוניות, שאל אותה על אילו סכומים מדובר, הוא הכין ושלא לה (עמ' 25-26 לפרוטוקול). לא נפגש עם סיטבון אישית, אלא הכניס למעטפה ושלא. הנאשם חזר ואישר את דבריו במשטרה ואולם טען כי הסביר אותם במשפט ולא במשטרה מאחר שלא נשאל עליהם ספציפית. כשנאמר לו כי הוא נשאל באופן ספציפי על שתי החשבוניות האלו, השיב "לא זוכר. מה שיש לי אמרתי... אין לי מה להוסיף".

16. התובעת הציגה לו את דבריו מהודעה מיום 1.11.06 עמ' 3 (בעמ' 26 לפרוטוקול) לפיו ישב עם סיטבון וסיכם על המשך העמלה, הנאשם השיב "לא זוכר. לא זכור לי התשובה". בהמשך התחמק הנאשם מלהשיב תשובות של ממש על שאלות שנשאל וענה באותה דרך לפיו הוא "אינו זוכר" או "אין לו תשובה". טען כי לא "נכנסו איתי לעומק" "לא שאלו אותי שום דבר על הבסיס של העבודה". התובעת הטיחה בנאשם כי הוא נחקר מספר רב של פעמים בסגנון בו הוצגו לו החשבוניות והוא התבקש לספר כל מה שהוא יודע עליהם והנאשם השיב "תשאלו את יוסי".

בהמשך אישר הנאשם שהיה אירוע אלים שעליו לא סיפר עד לעדותו, וטען כי לא נשאל על כך. לדבריו הימ"ר ידע על הסכסוך עוד בזמן שהוא התרחש ולא שאלו אותו על כך.

בהמשך העיד כי המסמך החדש שמצא, נמצא ברכב שלו בשנת 2007 כאשר רצה למכור אותו. מאשר כי ב-2007 עוד נחקר בפרשה ולא מסר אותו, טוען כי לא הבין את החשיבות שלו ולא נשאל על כך. טען כי המסמכים היוו חלק ממסמך פנימי של הנהג העובד במשאית, שהינו אחיו. נשאל האם העלה את נושא המסמכים בפגישה בפרקליטות וענה "לא זוכר". נשאל מה המסמכים הללו מלמדים והשיב "אמרתי גם בחקירה שלי היה לנו גם אספקות פיזית ולא רק פיקטיביות". כשנשאל על ידי בית המשפט האם למסמכים שנמצאו במשאית יש קשר לחשבוניות של סיטבון ענה הנאשם "לא יודע לתת תשובה". טען כי כשמצא את המסמכים בהתחלה מישהו ממע"מ אמר לו שהולכים לעשות גישור והולכים לעסקה ולכן לא צריך שיבוא להעיד ולכן לא עשה דבר עם המסמכים (עמ' 35 לפרוטוקול).

דין והכרעה בשאלת הפרת ההסכם

17. להלן יבדקו טענות הצדדים בדבר הסתירות שנמצאו לכאורה בין הדברים שמסר הנאשם בחקירותיו במשטרה לבין הדברים שנמסרו מפיו בבית המשפט וזאת ביחס לעיקרי הדברים כפי שנטען ע"י הפרקליט המטפל בת/42:

1. סוגיית החשבוניות הפיקטיביות שנמסרו על ידי הנאשם לסיטבון:

18. בהודעותיו במשטרה, לאחר חתימת הסכם עד המדינה, הפליל הנאשם את יוסי סיטבון בכל הנוגע לשתי חשבוניות פיקטיביות (חשבוניות מס' 264, 265). כך למשל בהודעה מיום 29.10.06, עמ' 5 שורה 5 ואילך, אישר הנאשם כי חשבוניות מס' 264, 265 הינן חשבוניות פיקטיביות אשר ניתנו ללא אספקת סחורה כלל. בהודעה מיום 1.11.06, עמ' 3 שורה 14 ואילך שם מוצגות לו אותן חשבוניות והוא נשאל עליהן ומשיב כדלקמן:

ש. "בשנת 2006 נתת שתי חשב' מס פיקטיביות כפי שמסרת בהודעה הקודמת שלך. כרגע אני מציג לך צילום שלהן מס' 264, 265.... עם מי סיכמת להמשיך לתת את החשבוניות הפיקטיביות".

ת. "ישבתי עם יוסי לסגירת הכרטיס והמלאים שלהם, קיבלתי אותה עמלה 8 אגורות קיבלתי אותם בשיק. אני מזהה בכרטיס שאתה מציג לי את השקים".

19. בהודעה מיום 20.11.06 עמ' 4 שורה 6 ואילך שם מאשר שנית כי החשבוניות האלו הן פיקטיביות ומוסיף כי ככל הנראה מסר אותן לחברת י.ד. בניהו, ולא לחברת CL.

20. לעומת זאת, הנאשם בעדותו בבית המשפט המחוזי בתיק סטיבון ואח' מסר כי בסביבות חודש מאי 2007, שעה שרצה למכור את המשאית שנמצאת ברשותו, מצא בתוכה מסמכים. כאשר ערך "שיחזור" של הדברים גילה כי אותן חשבוניות שלגביהן מסר במשטרה כי הן "פיקטיביות" למעשה ניתנו בתמורה לסחורה שסופקה בפועל. לדבריו, כשמצא את המסמכים חשב לעצמו שזה "מעניין" (עמ' 447) והחליט לשמור אותם אצלו. הוא נמנע מלהעביר את המסמך לחוקרים משום שלטענתו הם התגלו לאחר ש"נגמרה הפרשה" והוא "הבין שאין פרשה יותר". בהמשך חזר על כך כי בחודש מאי או יוני 2007 ערך בדיקה יחד עם אחיו וגילה שהמזבז הכספי מאוזן והוא לא חייב לאיש ואיש לא חייב לו כסף. משהפנה הפרקליט את הנאשם להודעותיו במשטרה לפיהם מסר גרסה שונה לחלוטין בנושא, השיב הנאשם כי תיאור הדברים כפי שהוצג לו על ידי הפרקליט "לא מקושר כמו שצריך" (עמ' 441) מאחר וכאמור, הוא גילה דברים מאוחר יותר "שמקשרים" את הדברים. בהמשך נשאל מפורשות ע"י הפרקליט האם קיבל 8 אגורות עמלה על שתי החשבוניות הפיקטיביות (כפי שמסר בהודעותיו במשטרה) ועל כך משיב הנאשם "לא". בהמשך טען הנאשם כי לא נתן את החשבוניות לסיטבון אלא נתן אותם לשרונה המזכירה שלו אשר התקשרה אליו ואמרה שחסרות לה חשבוניות (עמ' 443). בניסיונות הפרקליט להבין את השתלשלות הדברים מסר הנאשם כי יתכן שסיפק סחורה מבלי לתת חשבוניות מאחר שהיה "בלאגן שלם" באותה תקופה והוא לא היה מגיע כל יום ולכן לא הוציא חשבוניות באופן מדי על אספקת הסחורה. כשביקשו חשבוניות על סחורה שסופקה הוא נתן מבלי שבדק (עמ' 444). אולם, לדבריו בהמשך מצא את "היומן של המשאית שהיתה מספקת סחורה" ממנה הבין כי בעצם סיפק את הסחורה. הפרקליט המשיך להקשות ולשאל אם כך מדוע קיבל עמלה של 8 אגורות מסיטבון אם אכן לא היה מדובר בחשבוניות פיקטיביות והנאשם ענה תחילה "אז יכול להיות שהייתי הולך ומבקש, ביקשתי משרונה שתכין לי שקים שהייתי זקוק למשכורת או זקוק למשהו, שקים קטנים והייתי מקבל שקים קטנים של עשרים אלף, חמש עשרה אלף..". ובהמשך אומר "לא זכור לי מה היה" (עמ' 454 לפרוטוקול).

21. הפרקליט המטפל מעמת את הנאשם עם העובדה כי לפי הרשומות הוא מכר את המשאית המדוברת כבר ביולי 2006, אולם הנאשם טוען בתגובה כי על אף שמכר את המשאית ל"דלק אלון" המשאית בפועל נשארה אצלו מאחר שהוא היה עובד עליה (עמ' 456 לפרוטוקול). כשמטיח בו הפרקליט המלווה כי זה לא מה שסיפר תחילה עונה הנאשם "אתם לא נכנסתם לעניין של המשאית בכלל".

22. השוואה בין גרסת הנאשם בחקירתו לאחר חתימת הסכם עד המדינה לבין עדותו בבית המשפט המחוזי, מעלה כי הנאשם חזר בו מעדותו בכל הנוגע לשתי החשבוניות הפיקטיביות לכאורה שמסר לסיטבון. אין ספק כי תחילה מסר הנאשם במשטרה כי מדובר בחשבוניות פיקטיביות. הנאשם אף חזר על כך יותר מפעם אחת. בחקירותיו במשטרה הנאשם אף קשר את החשבוניות הפיקטיביות ישירות לסיטבון, גם אם לא נאמר מפיו כי נתן אותו באופן ישיר לסיטבון. בעדותו בבית המשפט המחוזי חזר בו הנאשם מהטענה כי מדובר בחשבוניות פיקטיביות בטענה כי מצא מסמכים חדשים שעל פי גרסתו הבין שהם "מעניינים" היינו שיש להם נפקות לעניין עדותו ולמרות זאת החליט שלא למסור אותם למשטרה. הנאשם אף העלה ספק בדבר העברת החשבוניות לסיטבון עצמו וכן טען כי למעשה כבר אז לא היתה לו דרך לדעת האם מדובר בחשבוניות שניתנו עבור אספקה בפועל, אם לא, מאחר והיה "בלאגן" ואת החשבוניות הוא נתן רק בדיעבד ולא באופן מיידי. על כן סבורני כי אין ספק שהנאשם חזר בו מגרסתו באופן מהותי. סבורני כי ניסיונות הנאשם לספק הסבר לאותו שינוי מהותי אינם משכנעים. גם הניסיונות להסביר כיצד מתוך אותם שלושה ניירות שנמצאו לכאורה במשאית הצליח להבין כי למעשה מדובר בשתי חשבוניות לגיטימיות, אינם משכנעים כמו גם העובדה שלא ברור מדוע לא מסר את הדברים שלכאורה מזכים את סיטבון למשטרה בזמן אמת, בפרט נוכח טענתו לפיה לא היה לו דבר נגד סיטבון.

23. **לפיכך, הסתירה אשר נוגעת לשתי החשבוניות הפיקטיביות לכאורה אשר נמסרו לסיטבון הינה סתירה מהותית אשר יורדות לשורשו של עניין. יש בסתירה האמורה כדי להשמיט את הקרקע תחת גרסת הנאשם בנוגע לסיטבון, ולפגוע באופן משמעותי בראיות המאשימה בנוגע לסיטבון, בפרט בנוגע לשתי החשבוניות האמורות.**

2. סוגיית הסיבה לשמה נדרשו החשבוניות הפיקטיביות לדוד דדוש

24. במהלך עדותו בבית המשפט המחוזי נשאל הנאשם לשם מה היה צריך דדוש את החשבוניות הפיקטיביות והשיב (עמ' 429 לפרוטוקול) "לכיסוי של הסחורה שהוא מעביר אותה מצד שני, מצד אחר שאני לא יודע". בהמשך הסביר כי "הצד השני" זה הרשות הפלשתינית (עמ' 430). כשנשאל מדוע לא הזכיר זאת בחקירתו במשטרה טען כי "לא נשאלתי על זה" (עמ' 430). ברם, הפרקליט המטפל הפנה את הנאשם לחקירתו מיום 8.8.06, עמ' 5, שם נשאל מפורשות מדוע היה צריך דדוש את החשבוניות והשיב "לא יודע, לא נכנסתי ולא שאלתי כי הם אנשים חשדניים ולא רציתי לעורר חשד".

25. כאשר התבקש להסביר הסתירה בעדותו ענה הנאשם "אני הייתי אז חשדני...נכון לא נכנסתי ולא שאלתי אותם...אני בסוף התקופה של 2005 מתי שהכיר לי את המנהלים... אמר להם אני צריך אותו לכיסוי החשבונאי שאני מביא מהצד השני. אז שאלו אותו מה זה הצד השני? אמר סחורה שאני מביא מהרשות, זה בסוף התקופה...". ברם, אין הסבר זה מתיישב עם העובדה שהנאשם נחקר בנושא באוגוסט 2006 ואף אישר בעדותו בבית המשפט מספר שורות לפני כן (בעמ' 432) כי בשנת 2006 כבר ידע את כל מה שדדוש יכול היה להגיד לו שכן אז כבר לא היה עימו בקשר. כשהוא ממשיך ונשאל על ידי הפרקליט המטפל מדוע לא מסר בחקירתו את התשובה שנותן כעת, השיב הנאשם כי החוקר "לא התמקד" בנושא (עמ' 432).

26. בהמשך הפנה אותו הפרקליט המטפל להודעה שנגבתה ממנו ביום 15.9.09, אחרי פגישת הריענון שהתקיימה ביניהם, בעקבות השינוי בגרסתו (ת/20), שם נשאל (עמ' 4 שורה 7) כיצד מסביר את דבריו אשר לא בא להם זכר בחקירותיו הקודמות, השיב "אני זכור לי שאני אמרתי בעימות עם אהוד זקן שהחשבוניות והשקים היו הולכים לסגירת כרטסת של ספקים של דדוש, של י.ד. בניהו".

27. הנאשם נשאל בחקירותיו במשטרה באופן מפורש לשם מה צריך היה דדוש את החשבוניות הפיקטיביות והשיב כי אינו יודע. בהמשך, במהלך עדותו בבית המשפט המחוזי טען כי למעשה הוא כן יודע לשם מה נועדו החשבוניות ומסר תשובה מפורטת לגבי העניין. משנשאל הכיצד יתכן שכעת יודע למסור תשובה אשר בזמן חקירותיו לא ידע, השיב כי תחילה באמת לא ידע אולם "בסוף התקופה של 2005" כבר ידע. ברם, אין הדבר מסביר מדוע לא מסר את הדברים כאשר נחקר בשנת 2006, שעה שגם לפי גרסתו כבר ידע על כך. **סבורני שיש בדברים אלו סתירה מעדותו כפי שנמסרה במשטרה ואין בהסבריו של הנאשם כדי לשכנע כי לא מדובר בסתירה כאמור.**

28. **עם זאת, סתירה זו כשלעצמה, אינה בגדר סתירה מהותית ומשמעותית, וזאת משום שאין בה כדי להשמיט את הקרקע תחת גרסתו לפיה מדובר בחשבוניות פיקטיביות.** ראשית, משום שאף לפי הסיבה אשר מסר הנאשם בבית-המשפט המחוזי, מדובר בחשבוניות פיקטיביות. שנית, משום שהמניע אשר בגללו נדרשו לדדוש החשבוניות הפיקטיביות, אינו רכיב מרכזי בגרסת הנאשם או בכתב האישום בתיק שבו העיד הנאשם וזאת בפרט בשים לב לכך שעדותו של הנאשם לא הייתה במשפטו של דדוש, אשר הודה באשמה ולא נוהל בעניינו הליך הוכחות. לכן, אין המדובר בסתירה מהותית. עם זאת, סתירה זו מצטרפת ליתר הסתירות האמורות לעיל ולהלן.

3. סוגיית הכספים שהתקבלו והועברו לספקים של הנאשם או של דדוש

29. בעדות הנאשם בבית המשפט המחוזי העיד הנאשם (עמ' 418) כי הוא ואהוד זקן היו חוזרים מהבנק לדדוש עם הכסף שקיבלו בתמורה לשקים שנתן לו דדוש. הנאשם היה מקבל את חלקו מהכסף ואת היתרה, כך אמר לו דדוש, דדוש היה מעביר לספקים **שלו** (של דדוש). אולם, בעימות שנערך בין הנאשם לזקן במהלך חקירותיו במשטרה (עימות מיום 31.10.06) אמר הנאשם "אני טוען שאהוד העביר את הכסף לדדוש ולדדוש היה סידור להעביר את זה לספקים שלי בעתיד", (היינו לספקים של הנאשם עצמו). כשנחקר ע"י הפרקליט המטפל בסוגיה זו, אמר הנאשם כי ככל הנראה ישנה "טעות של כיתוב" (עמ' 421 לפרוטוקול) ובהמשך אמר "יכול להיות שהיה טעות או לחץ".

30. בהמשך הציג הפרקליט לנאשם כי הוא נחקר בגין סוגיה זו שכן בהיותו מספק נייר בלבד (חשבוניות) למעשה אין לו ספקים ומשכך נראתה עדותו תמוהה. על כן נחקר ע"י המשטרה ב - 1.11.06 (ת/13) שם מסר "התכוונתי שהיה סיכום עם דדוש אם תהיה חקירה וישאלו על י.ד. בניהו תגיד חלק מהכסף קיבל דדוש ודאג דדוש להעביר אותו לספקים שלי". הנאשם חזר על הדברים ואמר "אמר לי דדוש שאם יחקרו וישאלו על י.ד. בניהו אז לדבוק בעמדות האמיתיות שזה דלק שסיפקתי והחשבוניות אמיתיות וכסף שקיבלתי. דדוש אמר אם ישאלו מי משך לך כסף תגיד שזה אהוד וגם דדוש משך ודאג להעביר את הכסף לספקים שלי בזמן ההספקה". כשעומת הנאשם עם שתי הגרסאות טען כי אין המדובר בסתירה, שכן במשטרה סיפר מה דדוש אמר לו להגיד אבל האמת היא מה שהוא סיפר בבית המשפט והיא שהכספים הועברו לספקים של דדוש. משנשאל מדוע אם כן לא סיפר את הדברים בזמן אמת למשטרה טען כי לחוקרים מסר בזמן אמת כי הכסף הועבר לספקים של דדוש (עמ' 428 לפרוטוקול).

31. **בהקשר זה מדובר בסתירה בין גרסאות הנאשם, ואולם אין המדובר בסתירה מהותית.** הן לפי גרסתו בחקירה (ספקים של הנאשם) והן לפי גרסתו במשפט (ספקים של דדוש), מדובר בחשבונות פיקטיביות. גרסתו בחקירה הינה שהיה סיכום עם דדוש שבמקרה של חקירה יספר שמדובר בכסף שאמור היה לעבור לספקים של הנאשם, וגרסתו במשפט הינה שחלק מהכסף הועבר לספקים של דדוש. גם בעדותו בבית-המשפט המחוזי אישר הנאשם את תיאום הגרסאות מול דדוש בנוגע לספקים (עמ' 425). בהקשר זה יודגש כי לא כל סתירה קלה בעדותו של עד עולה כדי הפרה של הסכם עד מדינה. בנסיבות אלה אין המדובר בסתירה מהותית, ואולם סתירה זו מצטרפת ליתר הסתירות.

4. סוגיית האירוע האלים בין דדוש לסיטבון אשר לא הוזכר בחקירותיו במשטרה

32. לאחר שנושא האירוע האלים עלה במסגרת הכנת הנאשם לעדות - מסר הודעה במשטרה לפיה "ישבנו בחוץ מול המשרדים, פתאום הגיע דדוש והבן שלו בג'יפ האפור ועוד 3 ג'יפים...תוך שניה התחילו צעקות וריב ודפיקות בקיר...אז ראינו ששלושה או ארבעה מתוך עשרה אנשים שבאו היו מרביצים ליוסי. הצמידו אותו לקיר גבס. שלושה תפסו אותו והרביצו לו. אני תפסתי את דדוש. הייתי חייב להפריד...יוסי ירד לו דם מהפנים. אחים של יוסי הגיעו יחד עם מאבטחים ונשק. התחילו מכות. הגיעו אהוד, רפי ובוועז יחד עם שלושה מאבטחים מחברת אבטחה בבת אחת...אני הלכתי לא נשארתי שם. ראיתי את האברג'ילים והכנופיה הירושלמית התיישבו כל יום במשרדים באורה". בעדותו בבית המשפט בנושא זה סיפר כי הגיעו למקום 3-4 ג'יפים ובהם אנשים שאח"כ נודע לו שהם ממשפחת אברג'יל וכן מאבטחים. יוסי סיטבון היה שם ואז החלו צעקות על יוסי. יוסי הוכנס לחדר ישיבות והוכה. הוא ואביו של אהוד זקן הפרידו, היו צעקות, הגיעו למקום אהוד ורפי ובוועז ונהיה צעקות ושוב התחיל להפריד ביניהם (עמ' 459) ראה שהמצב לא נעים אז עזב את המקום ולא יודע מה היה.

33. כשנשאל על ידי הפרקליט האם לא היה משהו דרמטי יותר, הוסיף "היתה דריכת נשק ויוסי היה לו נזילת דם מהפה". נשאל מי דרך את הנשק ועונה "שני הצדדים דרכו נשק". הפרקליט מעמת אותו כי במשטרה מסר כי רק העבריינים היו עם נשק, אולם הנאשם שב וטען כי גם לצד השני היה נשק וכי "לא נשאלתי" ועל כן לא סיפר זאת.

34. הנאשם טען כי לא סיפר את הדברים הללו בחקירותיו הקודמות הואיל ואף אחד לא שאל אותו על הסכסוך הזה (עמ' 467) אלא שאלו אותו רק על חשבונות. זאת על אף שבהודעתו מיום 16.8.06 (עמ' 7 בסוף) הוא ציין מיוזמתו כי בשלב מסוים דדוש הפסיק להגיע למקום "כי רב עם השותפים ולא עונה לטלפונים", היינו הנאשם כן סיפר מיוזמתו על סכסוך כלשהו. בנוסף טען הנאשם כי סיפר את הסיפור לפרקליט כי הוא זה ששאל אותו על הסכסוך. טענה זו אינה משכנעת נוכח העובדה שאירוע אלים זה לא הוזכר על ידי הנאשם בחקירותיו במשטרה בזמן אמת, ועל כן לא היה הפרקליט המטפל יכול לדעת על הדברים שמעולם לא נמסרו ואף לא היה לו צורך לדלות ממנו פרטים חדשים. בהקשר זה יש לציין כי על פניו נראה כי הנאשם הוסיף נופך של חומרה לאירוע שעה שהעיד בבית המשפט ומסר פרטים מרכזים אשר לא נמסרו על ידו במשטרה (לאחר השיחה עם הפרקליט). גם כאן הסברו לשוני בגרסאות היה כי הוא "לא נשאל" על כך.

35. **בנוגע לתוספת זו בגרסת הנאשם בשלב המשפט בכל הנוגע לאירוע האלים בין דדוש לבין סיטבון, הרי שמדובר בשינוי גרסה, כאשר הנאשם סיפר לראשונה על אירוע משמעותי שיש בו כדי לחזק את טענות של סיטבון בדבר סכסוך עם דדוש, אם כי גם שינוי גרסה זה כלשעצמו אינו מהותי, אלא מצטרף ליתר הסתירות האמורות.**

הכרעה באשר לשאלת הפרת ההסכם

36. לאחר שבחנתי את הדברים שמסר הנאשם בחקירותיו במשטרה אל מול עדותו כפי בתיק נגד סיטבון ואחרים בבית המשפט המחוזי שוכנעתי כי בעדותו בפני בית המשפט המחוזי שינה הנאשם באופן מהותי את גרסתו כפי שנמסרה במשטרה. כאמור לעיל, **הסתירה המרכזית והמהותית ביותר, נוגעת לשתי החשבוניות הפיקטיביות לכאורה אשר הנאשם מסר לסיטבון. בעניין זה, מדובר סתירה ברורה וחד-משמעית, אשר לא היה בפי הנאשם שום הסבר לסתירה, והסתירה יורדת לשורשו של עניין, והיא מהווה הלכה למעשה חזרה מגרסתו המפלילה נגד סיטבון.** בכל הנוגע ליתר הסתירות והשינויים בגרסת הנאשם, הרי שכל אחד מהם כשלעצמו אינו יורד לשורשו של עניין, ואילו היה עומד לבדו, נראה כי לא היה בו משום הפרה יסודית של הסכם עד המדינה, ואולם מכלול הסתירות, בפרט בהתחשב בסתירה הנוגעת לחשבוניות הפיקטיביות, ובהעדר הסבר סביר של הנאשם לסתירות האמורות, מעלה כי **מדובר בהפרה של הסכם עד המדינה.**

37. ניסיונו החוזר ונשנה של הנאשם לטעון כי אין בתשובותיו כל סתירה וכי לצד הדברים שמסר בעדותו בבית המשפט הוא עדיין עומד על נכונות הדברים שמסר במשטרה אין בו כדי לשנות מהמסקנה לפיה בפועל שינה בגרסתו שינויים מהותיים. גם הסבריו של הנאשם בדבר שינויים כפי שנטען על ידו הן בעדותו בבית המשפט המחוזי והן בעדותו בתיק זה אינם משכנעים. במהלך עדותו בבית-משפט זה התקבל הרושם כי הנאשם ניסה להתחמק שוב ושוב מלתת תשובות ברורות ומלהסביר את השינויים בגרסתו. סבורני כי אין בהסבריו כדי לשכנע שמדובר בדברים שוליים שאינם סתירה של ממש כפי שטען.

38. כמו כן, יש להדגיש כי הסתירות בעדותו של הנאשם לא נבעו משכחה או בלבול אשר ניתן ליחסם לעובדה שלא התאפשר לו לעיין בחקירותיו, אלא תוך חזרה מדברים שנאמרו ומתן פרשנויות חדשות או הוספת דברים שלא בא להם זכר בחקירותיו במשטרה, וזאת בפרט בנוגע לשתי החשבוניות הפיקטיביות.

39. על פי הסכם עד המדינה התחייב הנאשם למסור הודעות אמת מפורטות ומלאות על כל הידוע לו וכן לשתף פעולה עם המדינה ולסייע לה בביצוע פעולות חקירה ככל שיידרש לרבות כל פעולה אשר יידרש לה ע"י צוות החוקרים. אין ספק כי **שינוי גרסתו של הנאשם וחזרתו בו מדברים שמסר בעבר ושעליהם הסתמכה המדינה בהגשת כתב האישום בתיק בבית המשפט המחוזי עולים כדי הפרת ההסכם.**

40. בנסיבות אלה, סבורני כי ניתן להותיר בצריך עיון את השאלה האם סירובו של הנאשם לבצע בדיקת פוליוגרף עולה כדי הפרה של הסכם עד המדינה, וזאת בשים לב לכך שהאפשרות שיידרש לבצע בדיקת פוליוגרף לא הופיעה במפורש בהסכם עד המדינה אשר נוסח על-ידי המדינה. בדיקת הפוליוגרף, אשר כמובן תוצאותיה אינן בגדר ראייה קבילה, נתנה לנאשם אפשרות לשכנע את נציגי המדינה שגרסתו החדשה היא האמת, והנאשם בחר שלא לנצל אפשרות זו.

בהקשר זה מן הראוי שהמאשימה תקפיד בעתיד לנסח את הסכמי עד המדינה כך שיכללו במפורש הסכמה של העדים לבדיקת פוליוגרף, ובאופן שלא יותיר את הנושא נתון לפרשנויות. זאת בפרט לאור הנחיית היועץ המשפטי לממשלה בנושא עד מדינה לפיה נוסח הסכם עד מדינה יכול להתחייב העד לשתף פעולה עם רשויות אכיפת החוק, ככל שיידרש ממנו, לרבות בדיקת פוליוגרף.

פרק שני - האם, בהינתן הפרה כאמור, היה מקום לבטל את ההסכם ולהגיש כתב אישום נגד הנאשם?

41. **משהפר הנאשם את ההסכם הייתה למאשימה הסמכות לבטלו.** שכן, על פי הסכם עד המדינה, בסעיף

10 נקבע כי **אם יפר התחייבותיו על פי ההסכם או חלק מהן**, תהא המדינה רשאית להגיש נגדו כתב אישום בגין אותן עבירות עליהן מסר את הידוע לו או על פי הסכם זה וכן בכל עבירה אחרת שבוצעה על ידו.

42. בבג"צ 8695/03 **תורק נ' היועץ המשפטי לממשלה** (24.11.03) נקבע כי אף הפרה חלקית של הסכם עד מדינה עשויה להוביל לביטול ההסכם ולהעמדת הנאשם לדין.

בהקשר זה ראוי אף להפנות להנחיית היועץ המשפטי לממשלה בנושא הסכם עד מדינה, אשר מתייחסת לאפשרות ביטול ההסכם על-ידי המדינה בעקבות הפרתו על-ידי העד כדלקמן:

"הפרת ההסכם ע"י העד עשויה במקרה מתאים להצדיק את ביטולו ע"י המדינה, או להצדיק דרישה מטעם המדינה לשינוי ההסכם. לעניין זה יש להבחין בין מקרה בו הפרת ההסכם מסכלת את תכליתו (למשל, כאשר עד המדינה אינו ממלא אחר התחייבותו להעיד נגד שותפיו, מוסר הודעה כוזבת או שונה באופן מהותי מגרסה קודמת שמסר במסגרת התחייבותו להעיד אמת) שאז, ככלל, קיים אינטרס ציבורי בביטול ההסכם, ובין הפרה של התחייבות אחרת שנכללה בהסכם, כגון התחייבות שלא לבצע עבירות במהלך המשפט...

המבחן להפרת העד את התחייבותו כלפי המדינה הינו מבחן איכותי. כך למשל, הפרה שיש בה כדי לערער את אמינותו של העד בעיני בית המשפט, תחשב הפרה מהותית, שיש בה כדי לשחרר את המדינה מחובתה לעמוד בהתחייבותה בהסכם".

43. על פי טענת ההגנה, גם אם יקבע כי הנאשם הפר את ההסכם באופן מסוים, לא הייתה הפרה זו צריכה להוביל לסנקציה של ביטול ההסכם והגשת כתב אישום, אלא היה מקום לסנקציה מרוככת יותר, וזאת מהנימוקים הבאים:

א. **התנהגות לא נאותה של הפרקליט המטפל** - לטענת ההגנה, התעמר הפרקליט בנאשם ללא כל סיבה ואף סירב לאפשר לו לעיין בהודעותיו טרם העדות. כמו-כן, מלכתחילה המאשימה מעולם לא השליכה יתרה על עדות הנאשם לצורך הרשעתו של סיטבון, אלא על ראיות אחרות. בסופו של יום גם סיטבון הורשע במסגרת הסדר טיעון.

ב. **הימנעות מהעברת מסמכים וראיות** - המאשימה לא העמידה לרשות הנאשם מסמכים וזאת בניגוד להנחיית היועץ המשפטי כגון תיעוד המו"מ עם עד המדינה לפני חתימת ההסכם, המסמך בו נכתבו נימוקי המאשימה להסדר טיעון עם סיטבון והאחרים וכן חומרים נוספים הקשורים לראיונות שנערכו ע"י הפרקליט המטפל עם עדים אחרים, הנחיות שניתנו ע"י ממוני החקירה לגבי החקירה, תכתובת בין הפרקליט לממונים על החקירה והחוקרים ועוד.

ג. **שיהוי** - המאשימה השתהתה וחלפו 3 שנים ממועד חתימת הסכם עד המדינה ועד לשמיעת עדות הנאשם בבית המשפט המחוזי.

ד. **אכיפה בררנית ואפליה** - עומדת לנאשם הגנה מן הצדק נוכח אכיפה בררנית ואפליה בין עדי מדינה שעה שעד מדינה אחר בפרשה אחרת סתר אף הוא את גרסתו והסכם עד המדינה עמו לא בוטל.

ה. **זוטי דברים** - עדות הנאשם מלכתחילה היתה ברובה המכריע נגד דדוש ולא נגד סיטבון. הנאשם הפר את ההסכם רק לגבי חלק קטן מהפרשה. הנאשם העיד על עבירות מס בהיקף של כ- 90 מיליון ₪ כאשר שתי החשבוניות שבמחלוקת מגיעות לסכום של 2,823,760 ₪ שהם 2% מהסכום.

44. על פי טענת המאשימה, הטענה לפיה יש להתחשב בנאשם מאחר ושיתף פעולה עם חוקריו תקופה לא מבוטלת וכי פעולות וראיות שמסר תרמו להרשעת מעורבים בפרשה דינה להידחות, שכן התחשבות האמורה אינה ראויה במישור הנורמטיבי הערכי. התחשבות כאמור תהיה בבחינת מסר ברור לעבריינים המוצאים לנכון לחתום על הסכם עד מדינה, כי באפשרותם לשתף פעולה בהתאם להסכם באופן מוגבל, לזמן מוגבל, עד לשלב מסוים, ככל שיחפצו ולא מעבר לו, והסיכון שהם יטלו בכך יהיה העמדתם לדין על כתב אישום חלקי או הרשעתם בחלק מכתב האישום. מסר בעייתי זה עלול להוביל להפחתה בלתי רצויה בשימוש במוסד עד המדינה שהינו מוסד חשוב וחיוני. אין להתיר עמימות באשר לחובתם של עדי מדינה לעמוד בכל התחייבויותיהם בהתאם להסכם שנחתם עימם ובראש ובראשונה להעיד עדות אמת נגד המעורבים בפרשה. בנוסף טענה המאשימה כי המבחן באשר להפרת הסכם הינו מבחן איכותי ולא מבחן כמותי, היינו מבחן הבודק האם התנהגותו של העד מערערת את אמינותו. התנהגות הנאשם מלמדת על חוסר אמינותו.

45. באשר לטענות הנאשם, השיבה המאשימה כדלקמן:

א. לא נפל כל רבב בהתנהגותו של הפרקליט המטפל. לפרקליט לא היתה כוונה למנוע מהנאשם לראות את החקירות. אלא שמיד בתחילת הפגישה החל הנאשם למסור מיוזמתו דברים חדשים אשר העלו חשד אמיתי כי מאן דהוא שכנע את הנאשם לשנות את עדותו. על כן הוא נשלח למשטרה לצורך גביית עדות מסודרת. משחזר על הדברים במשטרה כבר היה ברור לפרקליט המטפל כי הנאשם יהיה עד עוין ועל כן לא נתן לו לעיין בהודעות כפי שנהוג לעשות במקרים מסוג זה.

ב. כל חומר הראיות בפרשה הועמד לרשות ההגנה לצילום, כולל כל התיק נגד דדוש. שאר המסמכים אותם ביקשה ההגנה הינם תרשומות פנימיות ולא חומרי חקירה ואין חובה על המאשימה להעמידם לרשות ההגנה.

ג. המאשימה דחתה את הטענה לפיה היה שיהיו בעדותו של הנאשם בתיק נגד סיטבון והאחרים.

ד. המאשימה לא נקטה הליכים כנגד עד מדינה אחר בפרשה דומה מאחר ולא סברה כי הוא הפר את הסכם עד המדינה אשר נחתם עימו וזאת על אף הסתירות בעדותו, נוכח העובדה שבסיס עדותו לא השתנה בניגוד למקרה דנן.

ה. הטענה לפיה המאשימה נתפסת לשתי חשבוניות שמסתכמות בסכום של 2.8 מיליון ₪ שהיא בבחינת חלק מזערי מסך החשבוניות שעליהן מסר במשטרה, אינה נכונה שכן יש לחשבוניות האלו חשיבות ראייתית באופן שקושר את יוסי סיטבון ישירות לחשבוניות הפיקטיביות בכללותן. יתרה על כך, לאור העובדה כי בסופו של יום ההליכים נגד המעורבים האחרים בפרשה הסתיימו במסגרת הסדרי טיעון, מבלי שהליך שמיעת הראיות נגדם מוצה - לא ניתן לבחון את מארג הראיות הכולל נגד המעורבים האחרים ואת משקלה היחסי של עדות הנאשם כנגדם במכלול הראיות כולם. בעניין זה די בכך שהפרקליט המטפל מנה מספר שיקולים שעמדו בבסיס הסדרי הטיעון וביניהם קושי ראייתי משמעותי להוכחת מלוא העבירות שיוחסו לאותם מעורבים בכתב האישום והיקפן, כאשר לדבריו קושי זה נוצר לאחר שהעידו בפרשה העיקרית הנאשם ודדוש.

דין בשאלה ביטול ההסכם והגשת כתב האישום - הגנה מן הצדק

46. סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 מגדיר את ההגנה מן הצדק באופן הבא:

"הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".
47. בע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ'**, פ"ד נט(6) 776 (2005) (להלן: הלכת בורוביץ') נקבעו המבחנים להגנה מן הצדק ונקבע כי טענה ההגנה תחול "**בכל מקרה שבו קיומו של ההליך הפלילי פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות כפי שזו נתפסת בעיניו של בית המשפט**". פסק הדין קובע מבחן תלת שלבי ליישום כדי לקבוע האם הגנה חלה בנסיבות העניין: שלב זיהוי הפגם ובחינת עוצמתו, שלב האיזון בין האינטרסים ושלב הסעד הראוי.

בשלב הראשון על בית המשפט לזהות את הפגם או הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו ולעמוד על עוצמתם. אם נמצא פגם כאמור, יעבור בית המשפט לשלב השני. אם לא זוהה מעשה או מחדל העולה כדי פגם בהליכים, תסתיים בחינת תחולת ההגנה כבר בשלב זה. בשלב השני על בית המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים שזוהו יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. אם לאור איזון האינטרסים מגיע בית המשפט למסקנה כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות עליו לעבור לשלב השלישי. במסגרת השלב השלישי על בית המשפט להכריע איזו תרופה תינתן לנאשם.

בהקשר זה יש להביא בחשבון אף את הנחייה היועץ המשפטי לממשלה בעניין עדי מדינה (הנחייה מס' 4.2201), בסעיף 11 בדבר העמדת עד המדינה לדין בעקבות הפרת ההסכם, אשר קובעת כדלקמן:

"אין חובה להעמיד לדין עד מדינה שהפר את ההסכם עימו, אם בנוגע לעבירות בגין נכרת עימו הסכם ואם בנוגע לעבירות אחרות. המדינה תשקול את נסיבות ההפרה, עוצמתה, טיבה ומכלול נסיבות העניין".

48. להלן תיבחנה הטענות בדבר הפגמים להם טוענת ההגנה:

א. **טענת התנהגות לא נאותה של המאשימה ושל הפרקליט המטפל** - מתוך מכלול המסמכים בתיק לא נמצאו תימוכין לטענה זו. הנאשם הוזמן על ידי הפרקליט המטפל לפגישת ריענון והכנה לפני מתן עדות. כבר בתחילת הפגישה החל הנאשם לספר מיוזמתו דברים שלא בא זכרם בחקירותיו הרבות במשטרה ואף טען לקיומו של מסמך אשר לכאורה משמיט את הקרקע מתחת לגרסתו במשטרה. הפרקליט המטפל הפסיק את הפגישה מבלי להציג בפני הנאשם את חקירותיו במשטרה ופנה למשטרה כדי שתגבה מהנאשם עדות מסודרת בדבר גרסתו החדשה. בהמשך, משהובהר כי הנאשם למעשה שינה מהותית מגרסתו, הוא התבקש לבצע בדיקת פולגרף ומשסרב לעשות כן הובהר לו כי הדבר עומד בניגוד להסכם עד המדינה ועלול להביא לביטולו על כל המשתמע מכך. בשלב זה הבין הפרקליט המטפל כי בכוונתו של הנאשם להיות עד עוין ומשכך החליט שלא לאפשר לו לעיין בהודעותיו. בהמשך העיד הנאשם במשפט נגד סיטבון ואחרים וחזר על גרסתו "החדשה". בתום עדותו נערך לו שימוע ובסופו הוחלט על ידי פרקליט המחוז לבטל את הסכם עד המדינה בעקבות הפרתו והגשת כתב אישום כנגד הנאשם. לא נמצא בהתנהלות המאשימה דבר שיש בו משום התעמרות או התנהלות בלתי תקינה העולה כדי פגם בהליך.

ב. **טענת אכיפה בררנית** - לטענת ההגנה עד מדינה אחר בפרשה אחרת שעניינה עבירת רצח חזר בו מעדותו ולמרות זאת לא בוטל עימו הסכם עד המדינה. סבורני כי לא ניתן לקבל טענה זו. ראשית עניינו של אותו עד מדינה הינו בפרשה אחרת אשר אינה קשורה לפרשה בה העיד הנאשם. העובדות והראיות אשר היו באותה פרשה ואינן חלק מתיק זה. מתוך הכרעת הדין באותה פרשה עולה כי על אף סתירות העד בנתונים מסוימים, לא השתנתה עדותו של עד המדינה באשר למהות עדותו ובית המשפט אף בחר לתת בה אמון. כמו כן בתשובות הפרקליט המטפל בעניין זה עולה כי באותה פרשה (אשר בה היה מעורב) לא סברה המדינה שעד המדינה הפר את ההסכם למרות הסתירות בעדויותיו שכן בסיס עדותו לא השתנה. על כן לא

שוכנעתי כי בוצעה על ידי המאשימה אכיפה בררנית באופן שמקים פגם בהליך.

ג. **טענה לפיה לא הועברו על ידי המאשימה כל המסמכים הנדרשים להגנה** - אכן, קיים פגם בכך שלא עלה בידי המאשימה להציג לעיון ההגנה ולבית-המשפט את המסמך שערך הפרקליט המטפל אשר מנמק את הרקע להגעה להסדר הטיעון בתיק סיטבון ואחרים. טענת ההגנה בעניין זה נוגעת לרצונה להוכיח שלא השינויים בגרסת הנאשם עמדו ברקע להסדר הטיעון שאליו הגיעה המאשימה עם הנאשמים באותה פרשה. גם המאשימה אישרה כי לא היה זה השינוי בגרסת הנאשם בלבד אשר הביא את המאשימה להסדר טיעון, שכן היו קשיים נוספים בראיות שהביאו לחתימה על הסדר הטיעון עם סיטבון והאחרים מלבד עדותו של הנאשם. העובדה שהמאשימה לא הצליחה לספק את התרשומת המסבירה את המניעים להגעה להסדר טיעון סיטבון ואחרים פועלת לטובתו של הנאשם ועולה כדי פגם בהתנהלות המאשימה, אשר גרם להגנה לנזק ראייתי בנסיגה להוכיח שלא השינויים בגרסת הנאשם היו אשר עמדו ברקע להסדר הטיעון. ואולם, מדובר בפגם שאינו מהותי, ואינו מצדיק את ביטול המלא או החלקי של כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק. פגם זה מן הראוי שיילקח בחשבון במסגרת שיקולי הענישה.

לגבי טענות ההגנה לאי-העברת חומרי חקירה נוספים, הרי שלא נמצא בטענות אלה ממש.

ד. **טענת שיהוי** - סבורני כי אין בטענה זו ממש. הנאשם היה עד במשפט בתיק סיטבון, אשר למאשימה לא היה שום אינטרס לדחות את עדותו וגם לא הובאו ראיות שמצביעות על שיהוי מכון מצד המאשימה בתיק זה. אין המדובר בשיהוי בתיק שהוגש נגד הנאשם. שיהוי זה אף לא גרם לנאשם שום נזק.

ה. **טענה בדבר החלק היחסי הקטן של הודעות הנאשם כלפי סיטבון** - טענה זו נסמכת על העובדה כי הנאשם מסר הודעות רבות בחקירותיו במשטרה. במהלך הודעות אלו הוא הפליל בעיקר את דדוש אשר בסופו של יום הודה והורשע מבלי לנהל הוכחות בתיק, בין היתר, בשל הודעותיו של הנאשם במשטרה. כמו כן, הנאשם מסר בחקירותיו במשטרה עדויות בדבר עבירות בהיקף ובסכומים גדולים מאוד של כסף ואילו בעדותו של הנאשם ביחס לסיטבון הוא התייחס מפורשות רק לשתי חשבוניות שסכומן קטן משמעותית ביחס לסכום הכסף הכולל עליו דובר, ואשר מהווה בין 2% ל- 3% מכלל הסכום. לטענת ההגנה הואיל והנאשם חזר בו רק ביחס לאחוז קטן ממכלול הפרשה, הרי שהיה מקום להעמידו לדין רק בגין אותו אחוז יחסי ולא בגין כל הסכום כולו.

לעומתו טוענת המאשימה כי המבחן אינו מבחן כמותי אלא מבחן איכותי ואין זה משנה כמה גדול החלק לגבי שיהוי הנאשם את עדותו, אלא האמינות של הנאשם כפי שהיא נתפסת מאופן מתן עדותו. התנהלותו של הנאשם במהלך עדותו בבית המשפט המחוזי מצביעה בבירור על חוסר אמינות. עוד טוענת המאשימה בהקשר זה כי לאותו חלק שהוא אמנם יחסית קטן מתוך כלל העדות של הנאשם ישנו משקל ראייתי משמעותי ביחס לסיטבון. לטענת המאשימה חזרתו של הנאשם מ-3% מכלל הפרשה היא בבחינת חזרה של 100% מתוך החלק שרלוונטי לסיטבון.

סבורני כי הנאשם אכן עמד בחלק גדול מהנדרש ממנו בהסכם עד המדינה, הוא שיתף פעולה באופן ממשי עם חוקריו בשלבי החקירה, הוא הפליל בהודעותיו את דדוש, אשר עמד במרכז הודעותיו במשטרה, ובעקבות זאת דדוש הודה במשפטו, הורשע ונגזר דינו. הסתירות בעדותו של הנאשם נגעו בעיקר לאותו חלק קטן מהודעותיו שבו מסר פרטים מפלילים לגבי סיטבון. לכן, מדובר בהפרה חלקית בלבד של ההסכם. ברם, אין לנאשם כל דרך לדעת מה תהיה השפעת עדותו על כלל מארג הראיות. חובתו כעד מדינה הינה למסור את דברי האמת אותם מסר בחקירותיו למשטרה וגם הפרה חלקית של ההסכם היא הפרה,

באשר בכל הנוגע לגרסתו ביחס לסיטבון ברי שמדובר בשינוי יסודי ומהותי של גרסתו.

סבורני כי על אף העובדה שהפרת הנאשם את ההסכם היתה הפרה חלקית בלבד, אין בכך כדי לקבל הטענה לפיה קמה לנאשם הגנה מן הצדק אשר תצדיק ביטול מלא או חלקי של כתב האישום. לא נמצא כי המדינה "התנערה" מהתחייבות שלטונית שנתנה באופן לא מוצדק או כי הפרה את חובת ההגנות המוטלת עליה. אדם אשר חותם על הסכם עד מדינה אינו רשאי לחזור בו באופן חלקי מהתחייבויותיו. על עד מדינה לצפות באופן סביר, כי גם בהתקיים הפרה חלקית של ההסכם עשויה המדינה להגיש נגדו כתב אישום, שאלמלא כן יהיה בכך כדי לערער את מוסד עד המדינה בכללותו. עם זאת, מן הראוי יהיה לתת לדברים האמורים, לרבות שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות החוק במסגרת חקירותיו, ועמידתו בחלק משמעותי מהתחייבויותיו על-פי ההסדר, משקל במסגרת השיקולים בשלב גזירת הדין.

49. לאור כל האמור לעיל, **לא נמצאה עילה להתערב בהחלטת המדינה להגיש נגד הנאשם כתב אישום עקב הפרת הסכם עד המדינה, ולהורות על ביטול מלא או חלקי של כתב האישום.**

הגנה מן הצדק לעונש

50. כאמור לעיל, קיימים מספר שיקולי צדק משמעותיים, אשר אין כוחם יפה להוביל לביטול, מלא או חלקי, של כתב האישום, ואולם כוחם של שיקולים אלה יפה לעניין העונש, כמפורט להלן:

א. **הודעתו של הנאשם כלפי סיטבון מהווה חלק קטן יחסי מתוך מכלול הודעותיו של הנאשם בחקירותיו, וזאת בעוד שחלק הארי מחקירותיו נוגע לדדוש.** רוב מכריע של הדברים שמסר הנאשם בחקירותיו מתייחס לדדוש, ורק מיעוט קטן של הדברים מתייחס לסיטבון. הנאשם מסר הודעות לגבי חשבוניות פיקטיביות בהיקף של למעלה מ- 86 מיליון ₪, כאשר גרסתו לגבי סיטבון מתייחסת בעיקרה לשתי חשבוניות בהיקף של כ- 2.8 מיליון ₪. בכל הנוגע לדברים שמסר הנאשם נגד דדוש, הרי שבעקבות הודעותיו, נחקר אף דדוש, הוגש נגדו כתב אישום, והוא הודה באשמה מבלי שנוהל הליך הוכחות. בכך הנאשם מילא את חלקו במסגרת הסכם עד המדינה בכל הנוגע לעיקר הודעותיו במשטרה והלכה למעשה "סיפק את עיקר הסחורה" אשר נתבקש לספק בהסכם עד המדינה, והמדינה באה על סיפוקה מפירות ההסכם בהרשעתו של דדוש ובעונש שנגזר עליו.

ב. **הודעתו של הנאשם בחקירתו כלפי יוסי סיטבון היוותה נדבך אחד מתוך מכלול הראיות בתיק המחוזי.** הנאשם הינו עד אחד (עד מספר 38), מתוך 85 עדי תביעה באותו תיק. עדותו של הנאשם נגד יוסי סיטבון נוגעת ישירות אך ורק לשתי חשבוניות פיקטיביות, כאשר כתב האישום כולל 11 נאשמים, והאשמות בנוגע למהילת דלק, כיוול משאבות, הלבנת הון ומתן שוחד. אף אם סברה המאשימה שמתוך גרסתו של הנאשם תוכל להסיק על מערבותו של סיטבון גם במעשים אחרים, הרי שבפועל המידע שמסר כלפי סיטבון היה ממוקד ולא רב.

ג. **התרשומת של הפרקליט המטפל בכל הנוגע לסיבות שהביאו אותו להגיע להסכם עד המדינה בתיק סיטבון לא הומצאה לידי הנאשם, ובכך נגרם לנזק ראייתי.** בסופו של דבר המאשימה הגיעה להסדר טיעון עם הנאשמים בתיק סיטבון ואחרים, ואף אם מדובר בהסדר מקל, האינטרס הציבורי הוגשם ולו באופן חלקי. בנוסף, בתיק נגד סיטבון ואחרים נתקלה המאשימה בקשיים ראייתיים נוספים אשר הובילו אותה להסכים להסדר הטיעון, והשינויים בגרסת הנאשם היו רק נדבך אחד מתוך אותם קשיים. בנסיבות אלה, ולאור הנזק הראייתי, יש להניח לטובת הנאשם, שהשינויים בגרסת הנאשם לא היוו את המניע המרכזי של המאשימה לכריתת הסדר הטיעון.

51. מכלול שיקולי הצדק המפורטים לעיל, אינו מצדיק את ביטול כתב האישום. ברם, מן הראוי יהא לתת לשיקולי הצדק האמורים את המשקל הראוי להם במסגרת גזירת דינו של הנאשם.

סוף דבר

52. אשר על כן, אני דוחה את טענת הנאשם בדבר הגנה מן הצדק ומרשיע אותו בעבירות המיוחסות לו.

ניתנה היום, כ"ב אלול תשע"ה, 06 ספטמבר 2015, במעמד הצדדים